శ్రీనాథ విషయ స్మృతి సంగ్రహము

శ్రీరస్తు.

శ్రీదక్షిణామూర్తయేనమః

ఆమ్నాయదీక్షితులచే

రచియింపఁబడిన

ఆశౌచవిషయస్మృతిసంగ్రహము

ఇది

పండితులచే పరిష్కరింపబడి,

బ్రహ్మశ్రీ. యస్. వీరరాఘవయ్య

స్వకీయ చంద్రమౌళీశ్వరముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడి

ప్రకటింపఁబడియె.

కర్నూలు.

1915 (వెల ౧ అణా)

శ్రీ గణేశాయనమః

శ్రీ మహేదక్షిణామూర్తయేనమః

శ్రీ లక్ష్మీవేంకటేశ్వరాయనమః

ఆశౌచ విషయస్మృతిసంగ్రహము

గర్భస్థితిదినాదారభ్య మాసత్రయ పర్యంతం స్రావః। తత్రమాతుస్త్రిరాత్రం। చతుర్మాసప్రభృతిమాసషట్కపర్యంతం పాతః। తత్రచతుర్థేమాసి మాతుశ్చతుర్దినాని। పంచమేపంచ। షష్ఠేషడ్దినాని। తత్రపంచమ షష్ఠమాసిపాతవిషయేన పిండానాంపితుశ్చైకదినం। పాతోమాతుర్యథా మాసపిండాదీనాందినత్రయం॥ ఇతిమరీచిః। అథసప్తమాసప్రభృతిప్రసూతిరిత్యుచ్యతే। ప్రసూతిర్నామ ఉదరకోశాత్పూర్ణావయవబీజగర్భనిర్గమః। తత్రప్రభృతి పితుర్మాతుశ్చ సపిండానాందశాహ

మాశౌచం। జనననిమిత్తమస్పృశ్యత్వం మాతురేవ।
పితుస్నానాదూర్ధ్వం స్పర్శాధికారః। తత్ర జననాశౌ
చమధ్యే శిశుమరణే తు మృతాశౌచం నాస్తి। జననా
శౌచం తు సర్వేదశాహపర్యంతం కార్యమేవ। వి
ప్రాణనిర్గుణాపి జననాశౌచం సర్వైః కార్యం। ఉత్ప
త్త్యనంతరం నాళచ్ఛేదనాత్పూర్వం శిశుమరణే సపి
ండానాం పితుశ్చ త్రిదినం। ప్రసవాశౌచం మరణ
నిమిత్తం స్నానమేవ। నాళచ్ఛేదనానంతరం మరణే
సర్వేషాం పూర్ణమాశౌచం। దశాహానంతరం నా
మకరణాత్పూర్వం మరణే ఖననం। సపిండానాం
స్నానమాత్రేణ శుద్ధిః। మాతాపిత్రోశ్చ జననని
మిత్తదశాహాశౌచానంతరం పితుస్త్రిరాత్రాశౌచం।
జనననిమిత్తం స్నానమాత్రం। ఉపనయనపర్యంతం
త్రిరాత్రం। శిశుమరణే నామకరణాదూర్ధ్వం దంత
జననాదర్వాక్ తజ్జననాదూర్ధ్వమపి దహనఖనన
యోర్వైకల్ప్యః। దంతజననాదూర్ధ్వమపి దహనే సిక్షా

నామేకాహః। ఖననే సద్యస్స్యాత్॥ వర్షద్వయాదూ
ర్ధ్వం ఖనన [illegible] దహనమేవ। తత్రాపి
వర్షత్రయాంత [illegible] జ్ఞాతీనామహోరాత్రం। చతుర్వ
ర్షాదారభ్యోపనయనాత్ప్రాగంతే సర్వేషాం త్రిరాత్ర
మాశౌచం। అనాగతజననాన్యద్యః తఃపరమిత్యు
క్తత్వాత్। కన్యాయాస్తు త్రివర్షమాత్రపర్యం
తం జ్ఞాతీనాం సద్యస్స్నానమాచ్ఛాదః॥ నాత్రగ్రంథపా
ఠః। చతుర్వర్షమారభ్యవివాహపర్యంతమహోరా
త్రమాశౌచం। వివాహాదూర్ధ్వం మాతాపిత్రోః త్రి
రాత్రం। పితృవ్యాదీనామేకాహః। పితృగృహే ప్ర
త్ర్యాః ప్రసవే మాతాపిత్రోః త్రిరాత్రం। పితృవ్యాదీ
నామేకాహః। ఉపనయనాదూర్ధ్వం సపిండమరణే
సర్వేషాం దశాహమాశౌచం సమానం। దశాహా
దూర్ధ్వం త్రిపక్షమాసత్రయాత్పూర్వం జ్ఞాతీనాం
త్రిరాత్రం మాసత్రయాదూర్ధ్వం షాణ్మాసాత్పూ
ర్వం పక్షిణీ। తతో నవమాసపర్యంతమహోరాత్రం

తతఊర్ధ్వం స్నానాచ్ఛుద్ధిః । పక్షిణీశబ్దేన అహర్ద్వ
యయుక్తా రాత్రిః ద్వామరణే తదహః । మధ్యే రా
త్రిపరేద్యురహశ్చేతి । రాత్రిమరణే పూర్వా రాత్రిః । పరే
ద్యురహో రాత్రమితి । ఏతత్ త్రిరాత్రాద్యశౌచం ।
ఏకస్మిన్నపదే శేభవతి । దేశాంతరమరణే దశాహా
నంతరం శ్రవణే స్నానాచ్ఛుద్ధిః । ఇదం తు జ్ఞాతీనాం ।
దేశాంతరలక్షణం । షడశీతిత్రింశద్యోజనదూరం
వా ప్రత్యేకం దేశభేదః యత్ర భాషాయాం భేదః । అ
థవా సముద్రగామిన్యో మహానద్యః । అథవా శ్రీశై
లాదిమహాగిరయః । త్రింశద్యోజనదూరం వా తద్దే
శాంతరం । తత్ర శ్రవణాదూర్ధ్వం స్నానమాత్రం ।
శ్రోత్రాణాం తు మాతాపితృమరణే దేశాంతరే కా
లాంతరే వా శ్రవణదినాదారభ్య దశాహమాశౌచం
అస్యాపమాతుః సపత్నీమరణే దశాహమాశౌచం ।
ఔరసపుత్రమరణే దేశాంతరే త్రిరాత్రం । పరస్పరం
దంపత్యోః దేశాంతరే కాలాంతరే వా దశాహమా

శౌచం సమానం। మరణదినాదారభ్యాంతర్దశాహ
శ్రవణేఽవశిష్టదినైరేవశుద్ధిః। ఆహితాగ్నేస్తు
సంస్కారాత్ప్రథమ దినాదారభ్యసర్వేషాందశా
హమాశౌచం। సపూర్వమనగోత్రిణాంమాతామ
హమాతులాదీనాంత్రిదినపక్షిణ్యాదిస్వాశౌచకా
లాత్ప్రిమేదశాహమధ్యశ్రవణేఽహర్మాత్రం। స
శాహాదూర్ధ్వ శ్రవణేస్నానమాత్రం। ఇత్యసగో
త్రాశౌచం॥ శౌచసప్తత్యాః మాతాపిత్రోర్మరణాద
శాహానర్ధ్యంతం త్రిరాత్రం। తదూర్ధ్వంతు పక్షిణీ।
మాతామహమాతామహిమాతుల మాతులాని
మాతృష్వస్ప సోదర భగినీ భాగినేయ దౌహిత్ర
శ్వశుర శ్వశ్రూ జామాతృ దుహితృమరణే త్రిరా
త్రం। గ్రామాంతరే పక్షిణీ॥ పరస్పరభ్రాతృభగిన్యో
స్త్రిరాత్రం। దౌహిత్రభాగినేయయో రుపనీత
యోస్త్రిరాత్రం। అనుపనీతయోః పక్షిణీ॥ శ్యాలక
జామాతృస్వస్రుగృహే త్ర్యహం। అన్యత్ర పక్షిణీ॥

ఆత్మపితృష్వస్రుమాతృష్వస్రుమాతులపుత్రా ఆత్మ
బాంధవాః। పితుః పితృష్వస్రుః [illegible] మాతు
లపుత్రాః పితృబాంధవాః। మాతుః [illegible] మా
తృష్వస్రుమాతులపుత్రాః మాతృబాంధవాః। [illegible]
శేషాణాం [illegible]॥ స్నానం [illegible] దా
శీర్యాద్యాపంక్తి యతిశవనిహా [illegible] తదహ [illegible]
చ। తన్గృహవాసీ త్రిరాత్రం తదన్న భోజనే ద్విరా
త్రం। ధర్మార్థమనాథబ్రాహ్మణస్య హరణే [illegible] సద్య
స్నానాచ్ఛుద్ధిః। పదే పదే అశ్వమేధఫలం భవతి। బుద్ధి
పూర్వకం। తైలగా వాత్సల్యతిన్నోద్భాధనానలాత్మ
నిబలప్రవేశాదిభిరాత్మఘాతినాం కాష్ఠవద్దగ్ధ్వా సం
వత్సరావధి త్రిత్వాపూర్వం వా నారాయణబలిం కృ
త్వా సర్వమౌర్ధ్వదైహికం కుర్యాత్। తదానీంపక్వే
పాత్రత్రిరాత్రమాశౌచం। మరణకాలే స్నానమా
త్రం। సమాగమనే ప్రాయశ్చిత్తం కృత్వా తదానీ
మేవౌర్ధ్వదైహికం కుర్యాత్। మాతాపిత్రోర్దేశాం

తరమరణేష్వభావే పాలాశవిధినా దహనేఽప్యేవ ।
పుత్రాణామేవ దశాహమాశౌచమితి విశేషాత్ జ్ఞాతి
నాం త్రిరాత్రం । ఇదమనాహితాగ్నివిషయ । ఆహి
తాగ్నినా తు దేశాంతరమరణే స్వభావే పాలాశవి
ధినా శౌచాగ్నిభిర్దాహే పుత్రైర్జ్ఞాతిభిస్సహ ద
శాహమాశౌచం కార్యం । అస్థిసద్భావే సా
గ్నేః పునర్దాహే కాలాంతరక్రియమాణపూర్వ
మగృహీతాశౌచేనాపూర్ణదశాహమాశౌచం ।
పూర్వమాచరణాశౌచేఽగృహీతాశౌచేనా జ్ఞాతి
నాం సపూర్ణదాహే పూర్ణాశౌచం । స్నానమాత్రం
గృహీతాశౌచానాం తు । ఇదానీం త్రిరాత్రం । బ్రాహ్మణ
స్య శూద్రశవానుగమనే త్రిరాత్రం । అథవా సము
ద్రగామినీనదీస్నానం । బ్రాహ్మణశవానుగమనే
సచేలస్నానం । పిత్రాశౌచమధ్యే మాతృమృతా
యాం పిత్రాశౌచం సమాప్య పక్ష్యాశౌచం కా
ర్యం మాత్రాశౌచమధ్యే పితృమరణే తత్ప్రభృతి

శాహమాశౌచం। నపూర్వశేషేణశుద్ధిః ఇదంపుద
త్రాణాంజ్ఞాతీనాం। పూర్వశేషేణైవశుద్ధిః। పూర్వ
గృహీతదశాహమధ్యేఽన్యస్సపిండమరణే దశాహ
పర్యంతంపూర్వగృహీతాశౌచేనైవశుద్ధిః। దశమ
హ్ని అస్తమయాత్పూర్వం సపిండమరణే పూర్వశే
షేణశుద్ధిః। అస్తమయాదూర్ధ్వం రాత్రౌ యామత్ర
యాత్పూర్వంమరణేఽహర్వృద్ధిః గాంగాలికను ద్వా
ఖ్యాదినాభ్యాంశుద్ధిః। తస్యామేవరాత్రౌ చతుర్థ
యామేమరణే ఉదయానంతరం త్రిరాత్రమాశౌ
చంకార్యం। మానుషాస్థిబుద్ధిపూర్వస్పర్శే సస్నే
హే త్రిరాత్రం। అబుద్ధ్యాస్పర్శే స్నేహే స్నానం। విర
సేత్వాచమనీయం। అమానుషాస్థిస్పర్శే త్వార్ద్రసిక్త
స్నానం। సపిండమరణే వానప్రస్థయతిదీక్షితనైష్ఠిక
బ్రహ్మచారిణాంనాశౌచం। ఇతరదీక్షితానాంస
మావప్రయాగసమాప్తిపర్యంతం శ్రౌతకర్మణిసా
యంప్రాతః స్నానోత్తరం త్యాగోపస్థానపర్యంతం

నాశౌచం। నైష్ఠికబ్రహ్మచారిణాం వ్రతసమాప్త్యనం
తరం సమావర్తనోత్తరం మృతానాం త్రిరాత్రమా
శౌచం। నైష్ఠికలక్షణం। ఉపనయనకాలే బ్రహ్మచర్య
వ్రతోపదేశక్రమేణ గురుకులవాసః సాయం ప్రాతర్భి
క్షాన్నమగ్నికార్యం దండాజినధారణం వేదాభ్యాసా
ది వ్రతప్రయుక్తా నైష్ఠికబ్రహ్మచారిణః। తేషాం
నాశౌచం। మాతాపితృమాతామహగురూపా
ధ్యాయాచార్యమరణే తేషామనుత్యాశౌచమస్త్యేవ
అశౌచమపికర్మేతి లక్షణం। తత్ర తన వ్రతలోపః। అన్య
సపిండమరణే దశాహాదూర్ధ్వం శ్రవణే త్రిరాత్రమా
శౌచం। దశాహమధ్యే శ్రవణాన్యసపిండమరణే
పూర్వశేషేణ శుద్ధిః। తదారభ్య దశాహమాశౌచం
న కార్యం। దశాహాశౌచమధ్యే త్రిరాత్రాశౌచ
ప్రాప్తేపి పూర్వేణైవ శుద్ధిః యతివిషయే। ఏకాదశే
హని ప్రాప్తే పార్వణం తు విధీయతే నారాయణబ
లిం చైవ కుర్వీత ద్వాదశేహని। పూర్వప్రకాంతచా

ోపనయనవివాహాదిసంస్కారేషుఅగ్న్యాధానా
ది శ్రౌతకర్మసు శ్రాద్ధే ప్రక్రమే యజ్ఞదేవప్రతిష్ఠారా
మోద్యర్గాదిషుకర్మసమాప్తిపర్యంతంనాశౌచం। త
దూర్ధ్వమవశిష్టమాశౌచంకార్యం। శ్రాద్ధవిషయే
కర్తృభోక్తృవిషయే ఉభాభ్యామపరిజ్ఞాతేనదో
షః। యేకేనజ్ఞాతే సత్యనుక్త్వా శ్రాద్ధాదేన్ప్రకరణభో
క్తానాదాజ్ఞాతస్యైవదోషః॥

ఇత్యమ్మయదీక్షిత కృతాశౌచవిషయస్మృతి
సంగ్రహేఆశౌచవిషయస్సమాప్తః॥ మంగళం॥

Printed by S. V. Raghaviah (Proprietor)
Chandramowleswara Press, Kurnool.

10318